**Пам'ятаймо про Україну!**

# SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 241. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 20, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 20-го ГРУДНЯ 1995 р. Ч. 241. РІК CII.

## ВІДБУЛИСЯ VI ЗБОРИ РУХУ

Київ (УНІАР). — Від 14-го до 17-го грудня в міжнародному центрі культури та мистецтва проходили VI Крайові збори Народного Руху України.

Збори переобрали головою Руху В. Чорновола і обрали чотирьох заступників: Б. Бойко, голова секретаріяту; О. Лавринович, керівник Управи зв'язків та координації діяльности Руху з органами влади; О. Бондаренко, керівник Агітаційно-пропагандивної управи; Володимир Черняк, економіст, керівник Економічної ради.

Збори ухвалили зміни та доповнення до статуту і тепер організація чітко перейшла на партійні рейки.

Обрано Центральний провід Руху, до складу якого увійшло 55 осіб: керівники місцевих організацій, члени фракцій Руху, члени Президії ВР України, міністер Юрій Костенко тощо.

По закінченні зборів новообране керівництво провело пресконференцію. У звітній доповіді В. Чорновіл наголосив на опозиційності Руху. Розшифровуючи цю тезу, голова Руху зауважив, що важко говорити про тотальну опозицію, оскільки і суспільство, і влада неструктуровані.

Рух був, є і буде в опозиції до того часу, поки не здобуде владу, але в моментах, що збігаються з програмою та метою діяльности Руху, він підтримуватиме урядові структури.

## Є. Марчук і О. Мороз прийняли делеґацію Білорусі

Київ (УНІАР). — 14-го грудня з офіційною дводенною візитою прибула в Україну делеґація Білорусі на чолі з прем'єр-міністером Михайлом Чигирем.

Делеґацію прийняв прем'єр-міністер України Євген Марчук. Під час розмов прем'єр-міністер Білорусі М. Чигир закликав ширше і *більш відкрито будувати* торговельні відносини між двома країнами, відзначивши, що цього року вони вже значно поліпшилися в порівнянні з минулими роками. На сьогодні між Україною і Білоруссю укладено біля 40 угод про співпрацю: це і взаємодія в галузі зв'язку та транспортового сполучення, врегулювання безвізового в'їзду громадян і переїзду кордонів, угоди між національними банками двох країн.

На зустрічі було відзначено, що не немає достатньо випрацьованих механізмів здійснення угод, більшість із яких виконуються занадто повільно. Обидві сторони висловили надію, що ефективніші рішення будуть ухвалені під час цієї візити делеґації Білорусі в Україну.

15-го грудня М. Чигир зустрівся з головою Верховної Ради України Олександром Морозом.

Під час зустрічі сторони обмінялися думками з широкого спектру українсько-білоруських відносин і висловили надію, що візита дасть поштовх для більш динамічного розвитку цих відносин. Прем'єр-міністер Білорусі висловив зацікавлення *в доставі до його країни* українського зерна з обмін за білоруські мінеральні добрива. Мова також йшла про зближення законодавства України і Білорусі для тіснішого розвитку співробітництва між двома країнами, про контакти між великими промисловими підприємствами. М. Чигир поінформував голову ВР України про підсумки парляментарних виборів в Білорусі, які відбулися 10-го грудня.

З української сторони в зустрічі взяли участь голова постійної комісії ВР з питань основних галузей і соціально-економічного розвитку реґіонів В. Череп, заступник міністра закордонних справ України К. Грищенко. З білоруської сторони — особи, які супроводжують прем'єр-міністра, а також амбасадор Білорусі в Україні В. Курашик.

## Розглянено наслідки харківської екологічної катастрофи

Київ (УНІАР). — Урядова комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій під головуванням віцепрем'єр-міністра Василя Дурдинця провела засідання, на якому розглянула наслідки аварії на харківських каналізаційно-очисних спорудах. Підраховано, що прямі шкоди від аварії складають 2.3 трильйона карб. (13 млн. дол.), і ще 9 трильйонів карб. потрібно на відновлення очищуючих споруд.

Як повідомив заступник голови комісії і начальник штабу цивільної оборони Віктор Гречанінов, відновлювальні роботи досі не закінчено. Що більше, водоканалізаційні системи Харкова перебувають у такому стані, що в будь-який час може трапитися нова аварія. Відзначалося, що подібні проблеми існують і в інших містах України.

В. Дурдинець заявив, що наполягатиме на звільненні з посту прокурора Харківської области, котрий зволікає з розслідуванням причин аварії та притягненням винних до відповідальности. Водночас визнано, що місцева влада потребує урядової допомоги для усунення наслідків такої маштабної екологічної катастрофи. Це питання буде розглянено на засіданні Кабінету Міністрів 25-го грудня.

## *Розпочався семінар з питань розвитку Славутича*

Київська область. — Відвідинами Чорнобильської Атомної Електростанції розпочався міжнародний семінар на тему „Довготривала програма розвитку міста Славутич". У семінарі беруть участь фахівці комісії Європейського союзу, ЗСА, України і представники урядів відповідних країн.

Генеральний директор ЧАЕС Сергій Парашин зазначив, що станція в нинішніх умовах не має права „стояти з простягнутою рукою перед світом, мова може йти лише про конструктивну співпрацю". На його думку, про закриття ЧАЕС можна буде говорити тільки після вирішення питань гарантованого соціального захисту мешканців Славутича і працівників атомної станції.

Координатор міжнародної програми соціального розвитку Славутича Роджер Шорт розповів про перспективи створення в цьому реґіоні особливої економічної зони і цивілізованого ринку праці.

## Зміни в президентському оточенні тривають

Київ (УНІАР). — Через два тижні після звільнення двох асистентів Президента, котрі займалися справами збройних сил та спецслужб, ще троє відповідальних працівників президентського апарату внесли резиґнації. Це заступник голови Адміністрації Президента Олександер Разумков, радник Президента з економічних питань Анатолій Гальчинський і радник з питань внутрішньої політики Дмитро Видрін.

Причини резиґнації покищо невідомі, проте в кулуарах говориться про міжклянову боротьбу між різними угрупованнями "партії влади". Відставка згаданих п'яти чоловік означає суттєве ослаблення позицій "київської групи" молодих космополітичних прагматиків на чолі з керівником президентської Адміністрації Дмитром Табачником та посилення впливу "дніпропетровського кляну" старої післякомуністичної номенклятури на чолі з першим віцепрем'єр-міністром Павлом Лазаренком. Не виключено, що до цих змін причетний і сам прем'єр-міністер Євген Марчук, розходження якого з Л. Кучмою і зближення з О. Морозом стає дедалі помітнішим.

Об'єктивно такий сценарій означатиме, скоріш за все, дальше згортання ринкових реформ, задекларованих рік тому Л. Кучмою, хоча для заспокоєння націонал-демократів противники Президента можуть знов повернутися до поверхової "державницької" реторики кравчуківського взірця.

## Україна залишиться позаблоковою державою

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 15-го грудня, із Лондону повідомили, що Президент України під час відвідин Великобританії та Північної Ірляндії відповів на запитання *українських та закордонних* журналістів.

За словами Л. Кучми, керівництво Великобританії докорінно змінило ставлення до України, виказавши „розуміння ролі й місця її в Европі". На запитання щодо співпраці з НАТО, Президент України зазначив, що відносини України з НАТО мають розвиватися з врахуванням ситуації, яка сьогодні існує. На його думку „майбутній шлях України — невходження до жодних військово-політичних блоків", водночас, „Україна має стати мостом між Заходом і Сходом".

Щодо українських військ у Боснії та Герцеговині, Л. Кучма сказав: „український батальйон і надалі братиме участь у миротворчих операціях на терені колишньої Югославії, однак ще не визначено формули участи України у врегулюванні *ситуації в тому реґіоні*.

Крім того, сказав Президент, Україна має відігравати ключову ролю у відбудові народного господарства Боснії та Герцеговини. У відбудовчому процесі Україна хоче мати пріоритетну участь, оскільки вона найбільше потерпіла від санкцій ООН проти колишньої Югославії.

На сьогодні Україна попередньо погодила з французькою стороною питання про підпорядкування 240-го українського батальйону французькому командуванню в ході забезпечення миру в реґіоні. Ведуться також переговори щодо форм участи українських миротворців у складі сил НАТО.

## А. Франчук резиґнує

Симферопіль (УНІАР). — Тут у понеділок, 18-го грудня, президія Верховної ради Криму розглянула заяву Анатолія Франчука про звільнення його з посту прем'єр-міністра автономії у зв'язку з обранням народним депутатом України. Запропоновано задовольнити прохання А. Франчука з моменту визнання його депутатських уповноважень Верховною Радою України.

Порядок резиґнації А. Франчука було узгоджено того самого дня у Києві на зустрічі голови кримського парляменту Євгена Супрунюка з Президентом України Леонідом Кучмою. За словами Є. Супрунюка, на зустрічі обговорено також механізм призначення нового прем'єра. Голова ВР Криму запевнив, що кандидатура нового прем'єра буде визначена на основі пропозицій фракцій і комісій кримського парляменту, після чого кандидатури будуть представлені Президентові України для узгодження.

Тим часом за постановою ВР Криму А. Франчук мав звітувати 20-го грудня на її пленарному засіданні. На пресконференції 14-го грудня прем'єр назвав доручення про проведення звіту уряду автономії правильним. За його словами контролювання однієї влади над іншою є логічним, але воно не повинно породжувати кризу в суспільстві. А. Франчук також закликав кримський парлямент об'єднати зусилля з урядом для рішення найгостріших проблем, таких як забезпечення населення в зимовий період необхідними паливом та електроенергією.

## Пограбовано крамницю „Темпо"

Київ (Р. Р.). — Тут 13-го грудня біля 6-ої год. ранку двоє невідомих у масках та зі зброєю вдерлися до приміщення крамниці з продажу меблів „Темпо", зокрема до кімнати, де було три охоронники і чотири касири, які залишилися в бюрі на цілу ніч, щоб підрахувати гроші.

Одного з охоронників вбито з пістолі та ще й перерізано йому горло. Два інших отримали багато ножових поранень. Схопивши мішки з грошима бандити негайно кинулись геть. У мішках було 54,772 дол., 3,522 німецькі марки та біля 12 млн. карбованців. Саме такі суми нараховували касири та запакували в 16 інкасаторських мішків.

Міліція через телефон „02" отримали сигнал о 6:20 ранку, а вже відразу після 8-ої год. одного із злочинців затримали. Знайдено також частину грошей. Особу іншого з'ясовано, залишилося тільки спіймати його. Затриманий злочинець колись був охоронником цієї крамниці.

## ДЕРЖАВНА ДУМА РОСІЇ ДУЖЕ ПОЛІВІЄ

Москва. — З російської столиці надійшло повідомлення, що після недільних виборів до Державної думи підраховано 40 відсотків голосів за списками партій.

Комуністична партія Російської Федерації дістала найбільше голосів — 22 відсотки, на друге місце знову вийшла Ліберально-демократична партія, але на цей раз її підтримало не 22.9 відсотка, як у 1993 році, а лише 11.1 відсотка. Третім іде рух „Наш дім — Росія", 9.6 відсотка голосів, четвертим — бльок „Яблоко", 8.4 відсотка. Бльок „Демократичний вибір Росії" зібрав дотепер тільки 4.8 відсотка голосів, але розраховує таки переступити 5-відсотковий поріг і мати своїх представників у думі.

Центральна виборча комісія оприлюднила також вислідм голосування у 115 з 225 одномандатних округ. У більшості з них теж перемагають кандидати від Комуністичної партії Російської Федерації. Лідери цілої низки об'єднань і бльоків, які не пройшли у думу за партійними списками, досягнули мети в одномандатних округах. Серед них є колишній голова Ради міністрів СССР Ніколай Рижков, генерал Александр Лебедь та інші.

Очолюваний прем'єр-міністром Віктором Черномирдіном рух „Наш дім — Росія", який називають „партією влади", сподівався на ще кращий вислід, але й так його представництво у думі буде досить значним, враховуючи ту обставину, що рух організовано зовсім недавно.

Однією з несподіванок теперішніх виборів є неуспіх об'єднання „Жінки Росії", хоч результати передвиборчих опитувань ніби обіцяли жінкам ледве не найбільшу кількість голосів.

Крім Комуністичної партії Росії, головою якої є Ґеннадій Зюганов і яку дехто схильний розглядати як соціял-демократичну силу, у виборах взяла участь крайньо ліва партія під назвою „Комуністи — Трудова Росія — За Совєтський Союз". За партійними списками вона дістала 4.1 відсотка голосів, але ще має якийсь шанс в одномандатних округах.

## *ІЗРАЇЛЬ І СИРІЯ ВІДНОВЛЯТЬ ПЕРЕГОВОРИ*

Єрусалим, Ізраїль. — Минулої суботи в ізраїльській столиці відбулася пресова конференція державного секретаря З'єднаних Стейтів Америки Воррена Кристофера, на якій він повідомив, що в кінці грудня у Вашінґтоні почнеться новий етап переговорів між делеґаціями Ізраїля і Сирії. На конференції був також присутній ізраїльський прем'єр-міністер Шімон Перез.

День перед тим В. Кристофер заручився готовістю до переговорів президента Сирії Гафеза Асада. Представники обох сторін матимуть зустріч 27—29-го грудня, відтак від'їдуть для консультацій з керівниками своїх країн, а через тиждень зустрінуться знову. Зустріч відбудеться під Вашінґтоном, однак журналісти ще не знають точної назви міс-та.

Коментуючи добрий вислід попередніх переговорів В. Кристофера з Г. Асадом, Ш. Перез сказав: „Це нова гра, новий час, новий початок, і ми будемо просуватися вперед разом".

Як відомо, Ізраїль вже підписав договори з Єгиптом, Йорданією і Палестинською визвольною організацією. Перешкодою на шляху близькосхідного замирення є відсутність відповідної угоди з Сирією. Сирія хоче, щоб Ізраїль повернув їй Голянські висоти, захоплені ним під час так званої Шестиденної війни 1967 року.

## КИЯНИ В КОНКУРСІ

Київ (І. С.). — Дует піяністів з Києва — Олексій та Тетяна Костенки беруть участь в міжнародному Мирри Дранофф конкурсі, який відбуватиметься в Маямі Біч Лінкольн Театрі від 16-го до 20-го грудня. Костенки — це найкращі дуопіяністи в Україні. Чотири роки тому цей конкурс виграли Валентина Лисиця та Олексій Кузнецов, теж з Києва, і сьогодні вони є одним з найкращих і найбільш визнаних дуетів світу.

# В Україні

### ЦЕНТРИСТИ ОБ'ЄДНУЮТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Трудовий Конгрес України, Партія Демократичного Відродження, об'єднання „Нова Україна" та кілька менших політичних груп ліберально-демократичної орієнтації створили оргкомітет для підготови об'єднавчого з'їзду цих партій у лютому наступного року. Його метою є створення міцної центристської партії, здатної ефективно боротися за місця у парляменті та за вплив у суспільстві. До організаційного комітету входять Володимир Філенко, Анатолій Матвієнко, міністер Кабінету Міністрів України Валерій Пустовойтенко, голова Фонду державного майна Юрій Єхануров, інші відомі політичні й державні діячі.

### БАНДУ ОЧОЛИВ ДЕПУТАТ

ЛЬВІВЩИНА. — У Перемишлянському районі на Львівщині затримано групу осіб, які вкрали дуже багато бензини. З'ясувалося, що групу очолював депутат сільської ради. Докази були настільки переконливі, що сільська рада погодилася на притягання його до відповідальности.

### НЕ ЛЮБЛЯТЬ ПРЕЗИДЕНТА І ЙОГО ПРОЄКТ

КИЇВ. — Координаційна рада бльоку лівих сил Київщини основним завданням на найближчий період визначила зосередження зусиль на роз'ясненні „антинародного характеру президентського проєкту конституції України". З цією метою Республіканський координаційній раді лівих сил запропоновано провести панель з участю фахівців та науковців. Пасивність виборців у Києві лівий бльок розцінив як поразку правих сил. Створено групу для координації дій на другому етапі довиборів 24-го грудня у трьох округах столиці, де не обрано депутатів.

### ЕПІДЕМІЯ ГРИПИ ПОШИРИЛАСЬ НА ВСІ ОБЛАСТІ

КИЇВ. — Протягом тижня число хворих на грипу досягло понад 80 відсотків населення Харківської, Одеської, Дніпропетровської та інших областей України. У Києві за минулий тиждень захворіло 27,156 осіб. У Запоріжжі через масове захворювання дітей закриваються школи. Лікарі досі не розпізнали тип вірусу, оскільки для цього потрібно два тижні.

### „СПІЛЬНИЙ ПРОСТІР" ВИРІШУЄ ПРОБЛЕМИ ПРЕСИ

РІВНЕ. — Представники новоствореної Асоціяції реґіональної преси України "Спільний простір" провели засідання. До асоціяції входять 26 видань з усіх областей держави. Сумарний тираж видань „Спільного простору" сягає майже двох млн. примірників. Об'єднавши інформаційні і рекламовий простір усіх реґіонів України, журналісти вирішили спільними зусиллями зарадити проблемам, що постали сьогодні перед національною пресою. „Адже сьогодні, — сказав під час засідання директор Інституту журналістики Київського Університету ім. Т. Шевченка Анатолій Москаленко, — від того, якою буде реґіональна преса України, залежатиме формування національного, інформаційного простору держави". Асоціяція має на меті сприяти інтеґрації українських видань в европейські й світові структури.

### ЖИВІТЬ ДОВГО, БО ПОХОРОН ДОРОГИЙ

КИЇВ. — Як відомо, середньомісячна платня в Україні сьогодні становить 9 млн. карбованців, а середня пенсія — 2.5 млн. карбованців. Якщо ж хтось помирає, то похорон коштує 36 млн. карбованців. З них 11 млн. коштує домовина (найдешевша) і 25 млн. сама процедура похорону.

### ПРИВАТИЗАЦІЯ В АПК ПРИСКОРИЛАСЯ

КИЇВ. — На сьогодні в Україні приватизовано понад тисячу підприємств агропромислового комплексу (АПК), повідомив перший заступник голови Фонду Державного Майна України Олександер Тарасенко. Він також сказав, що останнім часом темпи приватизації в АПК значно прискорилися. Найактивніше відбувається приватизація у Вінницькій, Полтавській і Одеській областях. На думку О. Тарасенка, наступного року приватизація в агропромисловому комплексі буде в основному закінчена.

# В АМЕРИЦІ

**У ВАШІНҐТОНІ ПОЛІТИКИ** таки не зуміли дійти до будь-якого компромісу у справі збалансування державного бюджету, що у вислідi спричинило друге з черги, впродовж одного місяця, закриття Уряду та його відділів по цілій країні. Хоча шеф персоналу Білого Дому Лїон Панетта приобіцяв, що Президент має в пляні зустрітися з республіканським керівництвом в Конгресі, щоб спільно вирішити як закінчити цю для нікого не надто корисну дилему — закриття державного урядування, то ніхто не сподівається будь-яких результатів. Тим часом понад 260,000 державних урядовців є на примусовому безробітті. Найбільше ці бюджетові ігри між республіканцями і демократами спричиняють розчарування для туристів, які впродовж минулого кінця тижня не змогли відвідати таких державних монументів, як пам'ятник Лінкольнові чи статую Свободи.

**ЕФ-БІ-АЙ ПОВІДОМИЛО,** що у першій половині цього року злочинність в країні зменшилась на 12 відсотків у порівнянні з 1994 роком, а це є найбільший спад за минулих 35 років. Ці результати на думку державних виконавчих властей є вислідом зусиль поліції проти торгівців наркотиками та внутрішнє замирення між їхніми окремими групами. Як завжди, спад злочинності у великих містах країни є тим показником, бо там злочинність найбільша. У дев'ятьох містах країни з понад мільйоновим населенням вбивства зменшились на 17 відсотків, що й дало такі драматичні відсотки загального спаду злочинности.

# У СВІТІ

**ЄГИПЕТСЬКА ЕКСТРЕМІСТИЧНА** група „Талялія аль-Фатг" погрожує Пакистанові „акціями пімсти", якщо Ісламабад продовжуватиме видавати єгипетським правоохоронним органам ісламістів, які діють на пакистанській території. Пакистанська влада дістала погрози після того, як видала Каїрові єгиптянина Ахмеда Саїда, причетного до здійснення недавної терористичної акції проти амбасади Єгипту в Ісламабаді. „Талялія аль-Фатг" остерігає, що Пакистан „дорого заплатить за переслідування синів священної війни за віру".

### ПОВІДОМЛЕННЯ членам і відділам УНСоюзу

Повідомляємо членів і відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від відділів

**не пізніше, як вподовж 22-го ГРУДНЯ 1995 РОКУ.**

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1995 рік. З уваги на це, закликаємо всіх членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше як у П'ЯТНИЦЮ, 22-го ГРУДНЯ 1995 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

**Головна Канцелярія УНС**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

## Рукостискання в Парижі

Минулого четверга президент Сербії Слободан Мілошевіч, президент Хорватії Франьо Туджман та голова президії Боснії і Герцеговини Алія Ізетбеговіч підписали у столиці Франції Парижі мирну угоду, яка в листопаді була парафована у Дейтоні в ЗСА. Після підписання миру вчорашні ворогуючі, а нині високі договірні сторони, як годиться у дипломатичному світі, обмінялися потисками рук, а фоторепортери увіковічнили цей історичний момент для нащадків. Щоб надати події більшої вагомости, при підписанні договору про укладення миру між ворогуючими республіками колишньої Югославії були присутні і навіть скріпили документ своїми підписами не менш високі лідери — президент ЗСА Билл Клінтон, президент Франції Жак Ширак, прем'єр-міністер Великобританії Джан Мейджор, прем'єр-міністер Росії Віктор Черномирдін, канцлер Німеччини Гельмут Коль і прем'єр-міністер Еспанії Феліпе Ґонзалєз. На церемонії підписання договору у Єлисейському палаці були присутні також генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Бутрос Бутрос Ґалі і співголова міжнародної конференції у справах колишньої Югославії Карл Більд.

Вже сама присутність на церемонії таких високопоставлених офіційних осіб вказує, що і сама подія заслуговує на особливу увагу. Адже мирний договір повинен нарешті покласти край боснійському конфліктові, що триває ось уже три з половиною роки.

Кожна війна, велика чи мала, є трагедією для народу, вона приносить неймовірні жертви, переважно серед цивільного населення, знищує матеріяльні цінності. Потрібні десятки років, щоб загоїти рани, нанесені війною: підняти з руїн міста і села, відбудувати школи і церкви, лікарні і культурні установи, повернути на рідну землю тисячі скитальців (лише в одній Німеччині нині їх є 400,000). Однак, як сказав французький президент Ж. Ширак, надія на мирне майбутнє Балкан не може стерти пам'ять про 200,000 осіб, що загинули у „найбільш смертоносному конфлікті в Европі з часів Другої світової війни".

На жаль, гіркий досвід останніх десятиріч підтверджує, що не завжди мирний договір, скріплений підписами високопоставлених державних мужів, дає ґарантію мирного урегулювання конфлікту. Тож чи можна з усією впевненістю твердити, що договір, підписаний у Парижі, принесе мир на Балкани? Мабуть, ні. Як вважає прем'єр-міністер Великобританії Дж. Мейджор, „пройдено лише половину шляху". Від припинення вогню треба перейти до миру і врегулювання конфлікту, щоб повернути Югославію в европейську родину.

Сумнів і невпевненість відчувалися і у виступах самих президентів колишніх юґославських республік, які виступили після підписання договору. Лідер Боснії і Герцеґовини А. Ізетбеговіч, наприклад, заявив, що боснійський народ прийняв мир як „гірке лікарство". „Чи зможе мирний плян витримати перевірку, зележить від нас, — сказав він. — Битва не програна, але вона ще не виграна. Вона буде продовжена не силою зброї, а силою ідей". Додамо від себе: добре, якщо так станеться. Вже в середу, 13-го грудня, тобто напередодні підписання мирного договору, боснійські серби, що проживають у Сараєві, відкинули на референдумі цей договір, бо він віддає боснійську столицю під юрисдикцію мусулман.

Розв'язати боснійський конфлікт, де насправді війна триває понад 600 років і де панує взаємна ненависть, не так легко. Крім того, багато питань, зв'язаних з перебуванням на Балканах 20,000-го загону американських військ, досі не вирішені. Ніхто покищо не може сказати, як поводитимуться миротворці, коли там виникне збройний конфлікт. Не важко передбачити, що один із головних пунктів паризького договору — повне і остаточне припинення воєнних дій — буде постійно порушуватися. Адже крім реґулярних військ боснійських сербів, хорватів і мусулман, у Боснії є й інші, наприклад, мусулманські, які виступають проти уряду А. Ізетбеговіча. Як в такому випадку повинні вести себе американці-миротворці?

Як би там не було, але президент Б. Клінтон зробив сміливий і в той же час ризиковний крок. Добре, якщо присутність війська ЗСА на Балканах обійдеться без збройних сутичок і жертв американських вояків. Якщо ж ні, Б. Клінтон може попрощатися з президентським кріслом у наступних виборах. Американський народ не простить йому провалу такої ініціятиви.

**Мирослав Семчишин**

# ФРОНТ САМООБОРОНИ НАЦІОНАЛЬНОЇ УКРАЇНИ

I

На п'ятому році незалежности, в час прийняття України до Ради Европи, відбуваються події, що загрожують як матеріяльним основам існування української державної нації, так і її мові, культурі, духовості. Справді, Україна нині перебуває у великій небезпеці. Зовнішні та внутрішні антиукраїнської сили, що впродовж кількох останніх років всіляко блькували й саботували процеси перетворення України у сильну, багату, соціяльно міцну державу, нині перейшли до вирішального штурму з метою нашої „білорусизації" (тобто, на зразок Білорусі, піти під команду Москви).

Ось якими словами починається „Маніфест української інтеліґенції" з 12-го жовтня 1995 року. Він став програмовим документом Конґресу Української Інтеліґенції, що відбувся у Києві 12-го листопада з участю 2000 делеґатів з усіх областей України, а в їх числі були представники багатьох політичних партій, суспільних, наукових і культурних організацій. Уряд України репрезентував віцепрем'єр І. Курас, УПЦ (Київський Патріярхат) — Патріярх Філарет, а УГКЦеркву — Митрополит Кардинал І. М. Любачівський.

Учасники Конґресу обговорили десятки найбільш пекучих і болючих питань, передовсім з ділянки мови, культури, духовости, що перед ними опинився українських народ у практиці щоденного життя. Конґрес прийняв ряд важних звернень, постанов, вибрав 150-членну Національну Раду і Екзекутивну Раду.

Це дуже знаменна подія в житті нашої держави, що мала б розгортати і стимулювати не тільки економічний поступ України, але разом з тим берегти, плекати і розвивати всі види і форми культурного життя народу, його духовість, — це подія справді наскрізь унікальна, а то й безпрецидентна в історії держави, що ввійшла у своє п'ятиріччя. Ми мали і будемо мати справу, як у кожній іншій державі, зі страйками, маніфестами протестами, заявами і т. п., але такого феномену, на нашу думку, як зформування, поруч парляменту, яким є Верховна Рада, другого своєрідного, також 'парляменту' з 150-ма репрезентантами, що мали б представляти, опікуватися і боротися за слушні і належні права для українського народу та за національне обличчя культури в цілому — ми не знаємо...

Виходить, що теперішній державний апарат цими справами зовсім не цікавиться, іґнорує їх. Таким чином українській інтеліґенції доводиться протистояти цим антинаціональним практикам, за якими очевидно криються зовсім не затаєні ідеологічно-політичні цілі, що починають нас хвилювати.

Чи не кожен рядок Маніфесту — це ніщо інше як суцільне звинувачення теперішнього Уряду у всіх ділянках життя, якими він керує, це очевидний осуд тих усіх маневрувань найвищих державних керівників, які ніби змагають до того, щоб не дати українському народові стати господарем на своїй рідній землі, а, навпаки, загнати його у якесь безвихіддя і довести нашу державу до справжньої катастрофи.

**(Закінчення буде)**

# Український Миколай

Цьогорічний листопад поспішився зі снігом ще перед св. Михайлом. Непересічно чудова осінь немов за порухом чародійної палички перемінилася у зимову казку. Ще вчора зеленолисті яблуні вкрилися білою габою.

З початком грудня по всіх американських крамницях з'явилися „Санта Клоси" з дзвіночками, сповіщаючи про скорий прихід Різдвяних свят.

У тій метушні комерційного божевілля з'являється український традиційний, справжній святий Миколай, який вже півстоліття нашого еміґраційного життя відвідує дітей, старших та старенських самітніх, забутих, які з пошаною і набожністю ставляться ще до традицій нашої християнської України.

Його праця зовсім непроста, бо треба придбати дрібні дарунки зорганізувати багато березових різочок, обов'язково помалювати їх золотою фарбою (що за праця!), купити цукерки, чоколядки, кольорові кульки, карточки для побажань, ще і кольорові шнурочки, щоби прив'язувати цукерки до гілок, і ще гарний папір і торбинки, бо коли не застане вдома своїх улюблених, повісить все в торбинці на клямку. Це на знак, що не забув відвідати. Для спеціяльних осіб на розраду причіпляє ще до різочки гарненького, мякенького, ще в пластовому капелюшку, ведмедика.

Має святий безіменних ангеликів, які допомагають йому в божеській праці. Коли все готове, вибирається в дорогу. Та це не наша давня Україна, що в мішках дарунки, зв'язані різки, заладовані на санчатах, а ангели тягнуть. Америка — дивний край, без авта ніхто з хати не рушиться. Отже, ще одна проблема у святого: не санок, а авта треба. Їде, їде святий Миколай з лопатами до снігу, з довгою листою в руках, де наші християни проживають. Забреде часто не в ту хату, не у ті двері, але ніколи не завертає від порога, вітає господарів, обдарує діточок гостинцями, побажає веселих свят та розкаже, що так в Україні за християнським звичаєм св. Миколай відвідує діточок.

Ще колись давно у нас вдома, пам'ятаю, робили з березових віток віники. Всі гіллячки мусіли бути на одну міру, гарно обтяті грубші кінці, а в середину вкладали затесаний держак і сильно обв'язували дротом. Таким обов'язково новим віником замітали перед святами всюди, де тільки заходила потреба.

Тих чудових березових прутиків від св. Миколая, золотого кольору з чоколядками і цукерками як на ялинці, з карточкою і побажаннями веселих свят, зібралося за 50 років не на одну мітлу. Однак та свята в'язка золотих прутиків має своє місце за традиційною іконою св. о. Миколая, який вже стільки років охороняє нас тут від чужих впливів.

Дякую тобі, Миколаю, за те, що трудишся, опікуєшся нами в добрячій, але нерідній батьківщині, що не перейшли ми до Санта Клоса чи Діда Мороза, а твоя любов до рідних звичаїв охоронила від багато дечого злого!

**Оса**

Баффало, Н. Й.

**Василь Сокіл**

# ЛІТОПИС ЖИТТЯ І ПРАЦІ УКРАЇНЦІВ В АВСТРАЛІЇ

Коли шість років тому виникла думка про відзначення 40-ліття газети „Вільна Думка", малося на увазі зосередити увагу переважно на діяльності цього важливого органу, який віддзеркалює події з життя української спільноти і без різниці віровизнання, політичного переконання та територіяльного походження формує у читача єдність у національній свідомості. Згодом цього виявилося замало. В результаті вийшов друком тисячосторінковий „Альманах українського життя в Австралії", який починається сконденсованою (на двісті сторінок) розповіддю про видатну ролю першої в Австралії української газети. Заснована молодими ентузіястами В. Шумським, О. Питлярем, Б. Подолянком та О. Сіверським, вона першим числом прийшла до читача 10-го липня 1949 року. Спочатку вона видавалася цією редакційною колеґією, а згодом очолив „Вільну Думку" як головний редактор Володимир Шумський, який лише торік передав кермо правління синові Маркові.

Безумовно, роля газети присутня і в подальших публікаціях, присвячених загальній діяльності всеавстралійських українських організацій, бо це взаємно пов'язаний процес.

У вступній частині Альманаху значне місце займає докладний, науково арґументований нарис історії української спільноти в різноманітних галузях її діяльности. Автор цієї статті — Сергій Скельчик, співробітник Інституту Історії України Академії Наук України, який з 1993 року як стипендист ФУСА при університеті Монаш готував наукову працю на цю тему.

За цією статтею вміщено працю англійською мовою проф. Любомира Лаврівського „Українсько-австралійська громада у взаєминах з Україною та Австралією". У дальших розділах детально розповідається не лише про загальноавстралійські, але переважно про діяльність стейтових організацій. Таким чином, цей Альманах став колективним твором сотень авторів, які розповіли про історію та здобутки різноманітних організацій своїх стейтів. При цій нагоді слід зазначити, що виходу у світ такої монументальної праці сприяли щедрі пожертви громадян.

Окремий розділ присвячено створенню в серпні 1975 року Фундації Українознавчих Студій в Австралії — ФУСА. Підготова до цього велася давно. Під час відвідин Австралії професор Ярослав Рудницький на науковій конференції орієнталістів у січні 1971 року поставив питання перед українською громадою та студентством про створення бодай при одному університеті катедри українознавства. В наслідок цього старанням українських освітніх організацій 1975 року започатковано створення в стейті Нова Південна Валія ФУСА з осередком у Сиднеї. В статті А. Жуківського докладно розповідається про досить складний процес творення цієї організації.

1-го червня 1974 року на зборах прихильників катедри українознавства було затверджено основний статус ФУСА, а в грудні обрано першу дирекцію. Голова дирекції ФУСА Степан Балко у зверненні до громадянства проголосив першочерговим завданням організації створення при одному з університетів катедри українознавства на основі договору, який забезпечив би найсприятливіші умови для реалізації поставлених дирекцією завдань. Насамперед необхідно було для цього зібрати відповідні кошти.

Заклик викликав велику жертвенність громадянства. В Альманахові поіменно названо понад тисячу осіб, пожертви яких склали основний матеріяльний фонд для практичного втілення в життя різноманітних культурно-освітніх проєктів. Нині ФУСА матеріяльно підтримує українознавчі студії при Сиднейському університеті Макворі та частково Монаш у Мельборні.

Стаття І. Борозницького докладно інформує про історію ФУСА від 1974 до 1984 року. Так само деталізує в своїй статті А. Жуківський історію створення Центру Українознавчих Студій в університеті Макворі. Нині існують і плідно працюють представництва ФУСА у стейтах Вікторії, Південної Австралії та в Західній Австралії.

В Альманахові вміщено матеріяли про релігійне життя громад, про Наукове Товариство ім. Шевченка, Українське Товариство Інженерів, Союз Українок Австралії (СУА), Товариство Лікарів, про Спілку Образотворчих Мистців, про Пласт та СУМ, про літературне, театральне, спортове життя та загалом про багатогранну діяльність громадсько-політичних організацій української спільноти в Австралії.

Належить також відзначити статтю Т. Яськевича про українські зовнішні зв'язки та надрукований українською мовою (англійською поданий у першому розділі) історичний огляд проф. М. Лаврівського „Українська спільнота в Ав-

**(Закінчення на стор. 3)**

**Любов Проць**

* * *

*Вже день поменшав на пташиний скік,*
*Вже на лиці криниці більше тіні,*
*І над рікою лози безгомінні*
*Втирають сум з-під золотих повік.*

*А скік по скоку — ось вам і зима.*
*Сніжинка перша натяком прозорим*
*Впаде на схили і на свіжі звори,*
*Де квітло літо, а тепер нема.*

*Вже ріки запливають на малі*
*Глибини барви, тону і півтону...*
*По звуку гублять пісню монотонну*
*В полях порожніх зморені джмелі.*

*Стою собі у тиші і мовчу.*
*П'ють коні в річці невеселу воду...*
*Черідка айстр на клаптику городу —*
*Як виклик однотонності дощу.*

**Віра Лисак**,
Турка, Україна

# ЖОЛУДІ З ДУБА ІВАНА ФРАНКА

**(Національне виховання в родині Франків)**

II

...Згодом у родині Якова Франка та Марії Тимишин народилося троє синів: Іван (у дитинстві Мирон), Онуфрій, Захар (у дитинстві Михайло). Наймолодший з них — Онуфрій (1861-1913), але найшвидше пішов з цього світу. Дитинство і юність хлопців пройшли в заможній бойківській родині, де здавна шанували працю, любили Бога, слухали і поважали батьків. І згадалась давня бувальщина про ключі, які колись малий Іван Франко ненароком опустив у криницю. Потім туди вдарила блискавка, і давній звичай вимагав засипати криницю. І вже на схилі літ тяжкохворому Франкові приснився дивний сон: якщо він дістане ті ключі, то хвороба відступить. Тому востаннє приїхав поет у рідні Нагуєвичі, та, на жаль, навіть не зміг втримати в своїх спаралізованих руках рискаля. Залишилися глибоко в землі домашні ключі, та золоті ключі Франкових пісень пішли далеко-далеко поміж людей.

Цей родинний переказ зберегла у своїй пам'яті невістка Захара Франка — Тетяна Лелюк, яка останні свої роки проживала у нашій зеленій Турці, в своєї дочки Дарії Поради... Де б вони не жили і ким вони не були, скрізь і завжди відзначались вродженою інтеліґентністю, перед якою благовієш і яку возвеличуєш...

Іван Франко, як і його молодші брати, рано лишився сиротою, і мати задля блага родини пов'язує свою долю з Гринем Гавриликом. Гринь Гаврилик — один з найстаріших війтів нагуєвицьких, був доброю і благородною людиною, беріг і опікував синів Марії, як і свою рідну дочку Юлію. У листі до Ольги Хорунжинської І. Франко пише: „Вітчим дуже любить і поважає мене, о братах, звісно, й говорити не траба" (І. Франко. Твори в 50-ти томах. Том 49, стор. 35).

Хочеться окремо оповісти про родину Захара Франка, рідного брата поета, який, проживши 81 рік, виростив добрих серцем і мудрих дітей. Розійшовшись по світу, вони створили свої родини. І як добірні жолуді з Франкового дуба, рясно і щедро прийнялися на рідній та чужій землі. Захар Франко (1859-1942) народився, виріс, прожив свій вік і упокоївся на нагуєвицькій землі. Змолоду Захар був відомим на селі музикою, енерґійно витинав на скрипці на весіллях, а ще любив вудити рибу, як і його старший брат Іван Франко. Одружився він 20-го листопада 1881 року і почув ґаздувати окремо. Як свідчить у спогадах Г. Коссак, кожен з братів мав по 20 морґів поля, і на господарстві був кінь, корови, свині, й Франки навіть наймали наймитів. У родині Захара Франка було чотири сини: Григорій, Василь, Микола, Іван і дочка Юлія. У молодому віці пішов зі світу Іван, тямущий хлопець, студент. Прийшовши з італійського фронту, захворів і скоро його не стало. Незавидна доля випала родині Миколи Франка. Наприкінці 1942 року його заарештувало ґестапо за те, що до війни був головою сільської Ради, організатором і керівником підпільної організації „Сталь". У січні 1943 року його по-звірячому катували у Чортківській тюрмі, а згодом розстріляли. У 1944 році дружину Миколи — Розалію заарештували за те, що переховувала жидівську родину, а 16-го червня її розстріляли в Дрогобичі (під Стіною смерти, біля „жаб").

Залишилися сиротами їх діти — Микола і Стефа Франки, славні внуки діда Захара, продовжувачі Франкового роду.

Син Захара Франка — Василь згадується у працях багатьох франкознавців, як опікун тяжкохворого Каменяра з літа 1915 року. Це був час, коли Ольга Франко лежала в лікарні, сини на фронтах билися, а Василь, повернений з російської границі, іронією долі опинився перед дверима дому свого стрийка. З листа І. Франка, датованого 25-им липня 1915 року зі Львова до Нагуєвичів, дізнаємося: „Я тим часом повідомив його вітця про його побут у мене, а я йому запевнив у себе місце послугача на необмежений час".

Василь Франко виїхав на дальше проживання спочатку в Німеччину, а згодом в Нюарк біля Ню Йорку, там прожив останні роки у власному ошатному будиночку.

Відомо також, що у 1909 році у Нагуєвичах відбулося бучне весілля найстаршого сина Захара Франка — Гриня з дивовижної краси дівчиною Тетяною Лелюк. На це весілля приїжджав зі Львова й Іван Франко разом із сином Тарасом — студентом Львівського університету. У цього подружжя згодом народилися дочки: Розалія, Ганна, Марія, Дарія і син Іван. Дарія Франко була наймолодшою, пізньою дитиною у щасливій родині Гриня.

Шостого грудня 1960 року Турка зустріла її похмуро. Густі сірі хмари клубилися угорі, кидало холодним дощем і почорнілим снігом. Було холодно на вулиці, а ще холодніше на серці. Здавалося, що до цього містечка ніколи не звикне, здавалось, що все тимчасово... І ось уже тридцять п'яту весну зустрічає Дарія Франко-Порада у древньому гірському містечку Турка. Тут народилися її діти, тут розпочав написання наукової праці її чоловік, тут пішла на вічний спочинок її добра і ніжна мати, тут тягнуть до сонця рученята її онуки. Ця скромна роботяща жінка ніколи не знала спочинку, ніколи не шукала слави і почестей, а, між тим, рідко хто і знає, що вона походить із славного Франкового роду, що пронесла все свідоме життя пам'ять свого родоводу, глибоку і зворушливу.

Дарія Франко — наймолодша і, очевидь, найулюбленіша дочка Гриня і Тетяни, бо народилася значно пізніше, ніж їхні старші діти. Як згадує Дарія, належала їхня родина до середняків, був у дворі кінь, чотири корови, багато гусей. Спочатку з ними жив дід Захар, але згодом перейшов до сина Миколи. Та дід однаково любив усіх своїх онуків.

Дитячі роки в Нагуєвичах — найкращі спомини про школу, рідну хату, родину і друзів. У родині Франків споконвіку шанували всі християнські свята. Так, зимою з особливим трепетом діти і дорослі готувалися до Святої вечері, Різдва. У спогадах Дарія Франко звертається до того незабутнього моменту, як вона, наймолодша в сім'ї дитина, приносила зі стодоли вівсяний немолочений сніп до Святої вечері. Старші діти прикрашали хату вишивками, гілочки ялиці і паперові рожі чіпляли поздовж ікон (образів), „бовдур" обмотували стрічками. У той вечір ретельно милися, одягалися у все чисте і чекали першої зірки... Важливо, що діти самі виготовляли прикраси на ялинку, підвішували її до стелі, і чудово вона виглядала. У Нагуєвичах гарно колядували, у Турці не так.

**(Закінчення на стор. 3)**

# Початок Різдвяних святкувань на Союзівці

Кергонксон, Н. Й. (Г. Колесса). — Казковими пейзажами, глибоким іскристим снігом та кришталевочистим морозним повітрям зустріла зимова Союзівка теперішніх працівників Головної Канцелярії УНСоюзу та його видань „Свобода" і „Український Тижневик", та



*Секретар УНС Марта Лиско із Іванкою та Марійкою Рябчук.*

тих, які вже на пенсії, запрошених сюди Екзекутивним Комітетом УНС враз із родинами святкувати Різдво Христове. За традицією, таке прийняття Екзекутив-ний Комітет проводить що-року; дотепер відбувалося воно у приміщенні Головної Канцелярії УНС в Джерзі Сіті, Н. Дж., а кухня Союзівки посилала своїх працівників із різдвяними стравами. І ось цього року вперше вирішено провести його на оселі УНС Союзівці. Саме того дня, 9-го грудня, снігова заметіль перешкодила багатьом прибути на оселю, зате ті, хто таки приїхав, не тільки змогли милуватися красою засніженої Союзівки, але відчули правдиву різдвяну атмосферу.

Контрастом до морозної погоди стало тепло гостинності Союзівки. Працівники оселі на чолі із управителем Джаном Флисом, мол., продумали найменші деталі святкувань. Яскраво прибрані ялинки прикрашали центральну площу перед Головним будинком та його прихожу залю, зігріту полум'ям ватри в каміні та звучанням українських пісень у виконанні вокально-інструментального дуету Г. Гриновця та С. Беня.

Після перекуски та гутірки гостей запрошено на Різдвяну вечерю до їдальні, де на фоні українського килима було встановлено своєрідну різдвяну композицію із керамічних статуеток князів та маленького Ісуса (автор — Слава Геруляк). Із теплими словами до присутніх звернулися предсідник УНСоюзу Уляна Дячук та колишній головний предсідник УНС, тепер — почесний член Головного Уряду д-р Іван Флис, який у жартівливій формі розповів також про своє пенсійне життя. За



*Звучать коляди...*

традицією, Святу Вечерю розпочато молитвою, яку провів о. Заяць, та колядою „Бог предвічний народився".

Немов одна родина зібралися усі біля каміна колядувати. Було роздано листівки із текстами коляд у виготовленні Оксани Тритяк. Тепла, інтимна святочна атмосфера ще більше зблизила усіх між собою, і мабуть не одному пригадалися часи дитинства, різдвяної ялинки, бо Союзівка і є "шматком України на американській землі".

Соняшний морозний ранок наступного дня показав Кетскильські гори та покриті шапками снігу статуї Т. Шевченка, Патріярха Сліпого та Лесі Українки серед будівель в українському стилі в усій їх красі. Від'їжджати не хотілося — здається, бажанням усіх було продовження перебування „в казці". А Український Народний Союз справив нам своїм запрошенням на Союзівку справжню святочну приємність.



*Колишній управитель Союзівки Володимир Квас та Неоніля Сохан.*

# Американське радіо про українського лікаря

Російськомовна радіотелевізійна компанія WUM-NB, яка передається з Ню Йорку на цілу Америку та Канаду, передала 14-го грудня майже годинний репортаж, присвячений українському лікареві Володимирові Козявкінові, про здобутки якого перша розповідала „Свобода" в числах з 17, 18, 19 та 20-го жовтня ц. р.

Слухачі довідалися про те, що він вперше у світовій медичній практиці розробив і успішно впровадив нову методу лікування дуже важкої хвороби — дитячого церебрального паралічу, яка одержала високу оцінку з боку Міністерства Охорони Здоров'я України та міжнародних наукових установ.

У Трускавецькому реабілітаційному центрі „Еліта", очолюваному Володимиром Козявкіним, лікуються хворі діти з багатьох країн Европи. Цей унікальний медичний заклад обладнаний за останнім словом техніки; а придбати унікальну лікувальну та діягностичну апаратуру допомогли чужинецькі інвестори.

В передачі йшлося не тільки про практичну діяльність видатного медика, але про його наукові здобутки. В даний час Козявкін, якого в народі називають „лікарем від Бога", готується до захисту докторської дисертації.

В заключній частині радіопередачі видатний український лікар говорив про пляни створення у Трускавцю з допомогою закордонних інвесторів міжнародного центру, призначеного для лікування дітей та дорослих, які страждають від дитячого церебрального паралічу та інших хворіб.

**Анатолій Гороховський**

# ЖОЛУДІ...

(Закінчення зі стор. 2)

Справді, своя сторона наймиліша. Хоч якою заможною була родина Франків, на початку 40-их років і їм було сутужно. Наближався Великдень, і спекти паски було ні з чого. І тоді, як згадує Дарія Франко, батько запріг коня і поїхав на Поділля, міняти на муку вишиванки, кожухи, інші речі. Вона добре пам'ятає, з якою ніжністю і теплотою мовив тато: „Невже моя дитина не буде паски їсти?" На той, та й на всі наступні Великодні, Дарія завжди бачила на столі, напоєні маминим теплом, святі паски, як символ достатку свого дому.

Після школи був Львів, місто її юності... Львівський лісотехнічний інститут, навчання, весілля... У ЗАГСі спитали її про зміну прізвища, змінила і з того часу стала Дарією Порадою. Та, на жаль, не дожив до цього часу батько, у 1952 році упокоївся на нагуєвицькій землі.

Поради спочатку жили у Львові, та молодого чоловіка Теодора вабили гірські красвиди Карпат. Залишають Львів, переїжджають в Добромиль, а згодом за покликом свого друга Чайківського оселилися в Турці. З того часу Дарія працювала у Турківському державному лісгоспі до часу, коли якось раптово не пішла на пенсію... Теодор Порада належить до тих винятково фанатичних особистостей, які не лише знає і любить свою справу, а й вносить свій вклад у наукове дослідження лісів Карпат. Якої посильної праці потрібно, щоб написати дисертаційне дослідження про лісовідновні ялиці в Бескидах, в умовах далеких від інститутських лябораторій і наукових бібліотек. Дисертація була успішно захищена в Харкові. Т. Порада працює в Українському науково-дослідному інституті гірського лісництва, а проживає у Турці.

Родина Порадів — одна із справжніх національно-свідомих українських родин у Турці. Вони не люблять багато говорити про себе, вони вміють мовчати... Доброю берегинею домашнього вогнища стала Дарія Порада — спадкоємиця славного Франкового роду. Розсипав столітній дуб свої благословенні плоди, і звіяні вітром, потрапили вони у мальовниче бойківське місто над Стриєм-рікою.

# ЛІТОПИС...

(Закінчення зі стор. 2)

стралії: її майбутнє та відношення до України та Австралії". Це напевне зроблено в інтересах читачів в Україні.

Слід оцінити не лише високу поліграфічну якість видання та багатозмістовність уміщених у ньому матеріялів, але і важливу деталь: інформативність статтей та нотаток підсилюється численними світлинами. Я нарахував понад 350 портретів та близько 300 колективних світлин. Наприкінці Альманаху з належною повагою окремими статтями відзначено близько 50 визначних діячів у громадсько-культурному житті громад в Австралії.

Альманах як оригінальний джерельний матеріял з історії українських поселень по багатьох країнах світу неодмінно зацікавить, бо на це й розраховане видання, — не лише австралійського читача, але й широкі кола дослідників історії діяспори в Америці, Канаді, як і в Україні.

Для закордонних передплатників Альманаху видавництво встановлює ціну примірника 50 ам. дол. разом з поштовою пересилкою.

Замовлення надсилати на адресу: The Free Thought, P.O. Box 101, Lidcombe, NSW, 2141, Australia.

# КОНТО ДЛЯ НОВОЇ ПРОГРАМИ В КИЄВІ

Для повернення в життя українських свят, ритуалів і звичаїв та рідних символів, що їх здійснює у своїх програмах на українському телебаченні Христина Стебельська можна складати добровільні датки на конто Кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку, 108 Друга авеню, Ню Йорк 10003. Число конта „Українські звичаї" є 21144-000.

**ЛІКАРІ У САН ФРАНСІСКО** підтвердили, що 38-річний Джефф Гетті, якому вони минулого четверга, 14-го грудня зробили перещіплення кісткового мозку від мавпи бабуїна почувається добре. Ця дуже небезпечна експериментальна операція для боротьби з вірусом АІДС є першою з невідомими для нікого можливими наслідками. Покищо лікарі вдоволені успіхами так операції, як і пацієнта.

**ЦЬОГОРІЧНИМ ЧОЛОВІКОМ РОКУ,** відомий по всьому світі журнал „Тайм" обрав спікера Палати Репрезентантів

# Студентські конференції в Києві

Організаційний комітет, який очолює Олесь Доній, колишній керівник студентського голодування в жовтні 1990 року та видавництво „Смолоскип" влаштували у Києві перший політологічний семінар молоді на тему „Демократія: теорія і практика в суспільному житті".

Ціллю семінара було зібрати на спільну зустріч ту молодь, яка цікавиться ідеологічно-політичними та суспільно-громадськими питаннями.

25-27-го жовтня ц.р. в колишньому будинку Українського Центральної Ради зібралися молоді політологи (в основному 20-25-річні) з багатьох міст України — Києва, Харкова, Луганського, Одеси, Донецького, Дніпропетровського, Чернівець, Івано-Франківського і Львова.

Семінар, яким проводив о. Доній, теперішній депутат Міської Ради Києва, і частинно студент Славко Нестеров, мав характер „круглих столів", під час яких були виголошувані доповіді, ставлені запити і на кінець відбувалася обширна дискусія, яка кожного разу не вміщувалася часово у визначені рамки правильника.

Під час семінару були виголошені такі доповіді: А. Білоус (кандидат політичних наук, Київ): „Демократизація виборчого законодавства та перспективи наступних виборів", М. Розумний (аспірант інституту філософії, Київ): „ Романтика та прагматика державотворення", С. Лінецький (студент, Педагогічний університет, Київ): "Моделі демократії та проблеми створення правної держави в сучасній Україні", Н. Кононенко (аспірант Київського університету): „Аспекти та проблеми структури президентства", Т. Ляшенко (Інститут політології України, Київ): „Політика соціяльного партнерства", Т. Кононенко (аспірант філософії, Київ): „Суспільно-політичний обрис українського лібералізму", Л. Шепілов (студент, Юридична Академія, Харків): „Критика терміну —'демократія'", В. Горлова (студентка, Юридична Академія, Харків): „Імедж українця: історія та сучасність", Т. Стефанишин (студент, Академія Мистецтв, Львів): „Політичні аспекти втрат національних культурно-мистецьких цінностей", Т. Кононенко (аспірант філософії, Київ): „Теоретичні підстави ліберальної ідеї. Український контекст" . О. Пащенко (студент, Юридична Академія, Харків): „Специфіка покликання демократії в українському сьогоденні", С. Околита (Інститут Політології, Київ): „Принцип розподілу влад: історія та сучасність", О. Корж (студент, Юридична Академія, Харків): „Горизонтальний розподіл влади", Є; Дорошенко (Донбас, студент, Інститут Журналістики, Київ): „Свобода слова в Україні", А. Шульга (студент, Педагогічний Інститут, Луганське): „Роля комуністичного заповідника в загально-українських політичних процесах", А. Мішин („Молодеча ініціятива", Донецьке): „Реальні форми діялогу держави з молоддю".

За почином А. Мішина на закінчення семінару було

представив свою передвиборчу плятформу. Шляхом тайного голосування "президентом" обрано кандидата центристської групи М. Розумного, автора книги про молодь 90-их років „Справа чести".

З ціллю активізації політично і суспільно-громадсько зацікавленої молоді подібні семінари буде влаштовано в багатьох містах України. 25-26-го вересня ц.р. Асоціяції Студентів Києва та Видавництво „Смолоскип" влаштували науково-теоретичну конференцію н.т. „Рецепція ідей В. Липинського в сучасній Україні", яка була продовженням політологічних читань „З історії суспільно-політичної думки України".

На конференції виступили з доповідями молоді дослідники і політологи з Києва: Ю. Дорошенко — „Актуральність політологічної спадщини В. Липинського на тлі формування української національної ідеї", В. Чепинога — Традиціоналізм і поступ". Трагедія української ідеології консерватизму та національна ідея", С. Лінецький — „Чи був Липинський антидемократом? (До питання про оцінку політичної позиції мислителя)", О. Голубоцький — „Европейські концепції еліт і творчість В. Липинського", О. Проценко — „Що живе і що мертве (До питання морального авторитету національної аристократії)", Т. Шевченко — „Модель української аристократії в монографії В. Липинського „Україна на переломі", з Харкова: І. Помазан — „У пошуках втраченої спадковости: В. Липинський як дослідник української еліти кінця XVI-XVII ст.", зі Львова: Т. Батенко — „Рецепція ідей В. Липинського для сучасної національ-демократії", А. Болиновський — „До питання про відносини Липинського з Скоропадським", з Лубен: О. Гаврильченко — „В. Липинський і хлібороби-демократи".

В конференції активну

# Стипендисти Менор коледжу



*Студенти (на фото вгорі) одержали пристижеву стипендію Йосифа і Рози Ваврівих, коли Менор Джуніор коледж вирізняв і нагородив їхню академічну досконалість під час річної гостини 12-го листопада. Зліва: Антоній Нізіо, Мішел Гі, Каролина Копченська, Донна МекНамі, Гетер Марін, Степан Солтис; вручали стипендії Софія Лучецька і Билл Мидловець (справа). Одна з двох стипендій повної оплати навчання, яку дає коледж, це стипендія Йосифа і Рози Ваврівих. Надаючи її студентам, які є у верхній третій їхньої ґрадуаційної кляси, і для студентів, що повернулися на студії та вдержують стандарт З. О. Студенти, які одержали стипендії, але не є на світлині: Барлет Крейґ, Мішел Лодіз і Денис Меттер.*

**ПОВІДОМЛЕННЯ**

**для членів 266-го Відділу, Н.Й.**

З днем 1-го січня 1996 р. обов'язки секретаря 266-го Відділу перебирає новий секретар

**ВОЛОДИМИР КРИВУЛИЧ.**

Просимо членів звертатися у всіх справах членства

# ПОДІЇ

**АКАД. О. РОМАНІВ В НТШ**

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці влаштовує доповідь голови НТШ у Львові, члена Національної ради Конгресу Української Інтелігенції академіка Олега Романіва на тему „Сучасна національна криза і завдання Конґресу української інтелігенції в Україні". Доповідь відбудеться у суботу, 23-го грудня, в домі НТШ, 63 Четверта аве. між 9-ою і 10-ою вул. в Ню Йорку. Початок о 5-ій год. вечора.

**ПЕРЕДНОВОРІЧНИЙ КОНЦЕРТ В УІА**

Ню Йорк. — Український Інститут Америки, 2 схід 79-та вул., влаштовує передноворічний концерт із творів Мирослава Скорика та українських і американських джазових композиторів. Участь братимуть: М. Скорик, Володимир і Мар'яна Винницькі. Вечір відбудеться в УІА у суботу, 23-го грудня, початок о год. 7:30 вечора. Телефони для ін-формацій (212) 288-8660 або (212) 772-8489.

**У НЕДІЛЮ, 17-ГО ГРУДНЯ,** коли в Росії відбувалися вибори до Державної думи, в Ґудермесі, другому за величиною місті Чечні, точилися жорстокі бої між російськими окупаційними військами і чеченськими патріотами. Росіяни вже в день виборів запевнили, нібито чеченці найбільше голосів віддали призначеному Москвою керівнику чеченської адміністрації Доку Завгаєву, однак представники президента Джохара Дудаєва стверджують, що вислідки виборів є грубо зфальсифіковані російськими чинниками. Карально акцією в Гудермесі Москва хотіла змусити чеченців голосувати, але , як і раніше, натрапила на сильний збройний опір. Спостерігачі передбачають, що в найближчі дні росіяни знову застосують проти чеченців танки і бойові літаки.

**ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР** Ізраїля Шімон Перез сказав в інтерв'ю для єрусалимської газети „Маарив", що його уряд готовий віддати Сирії Голянські пагорби без будь-яких попередніх умов. Ш. Перез визнав, що мирна угода з Сирією може привести його партію до програ у виборах 1996 року, однак запевнив, що „не боїться заплатити за мир своєю владою". Згідно з вислідами останніх опитувань, 55 відсотків громадян Ізраїля виступають проти виведення ізраїльських військ з Голянських пагорбів.

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність нашого найдорожчого
і незабутнього МУЖА і БАТЬКА

**бл. п.**
**адвоката**
**РОМАНА КИПРИЯНА ГУГЛЕВИЧА**

будуть відправлені
**ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ**
о год . 9-ій рано в церквах:

**св. Юра в Ню Йорку, 26-го грудня 1995 р.;**
**Чесного Хреста, Асторія, 27-го грудня 1995 р.;**
**св. Покрова Божої Матері, Озон Парк, 30-го грудня 1995 р.**

Рідних, приятелів і знайомих про молитви за спокій душі покійного просять:

дружина — ОЛЬГА
син — БОГДАН

В ЧЕТВЕРТУ, ВСЕ ЩЕ БОЛЮЧУ та СУМНУ
річницю — 20-го грудня — передчасного й
несподіваного відходу в засвіти нашої дорогої
СЕСТРИ, КУЗИНКИ та ТЕТИ

**сл. п.**
**ЛІДИ САВОЙКИ**

будуть відправлені
**ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ:**

* в середу, 20-го грудня 1995 р., о год. 9-ій ранку в монастирі оо. Василіян св. Йосафата, в Ґлен Кові, Н. Й.;
* в п'ятницю, 22-го грудня 1995 р. о год. 6-ій веч. в укцеркві св. Юра в Ню Йорку;
* у вівторок, 26-го грудня 1995 р. о год. 9-ій ранку в укцеркві св. Івана Хрестителя у Виппані, Н. Дж.; та
* у соборі св. Софії в Римі, Італія і
* у Францішканському монастирі св. Антонія з Падуа в Ню Йорку.

Про пам'ять та молитви за вічну духом з нами Ліду просять:
сестра — ВІРА САВОЙКА та
родини —ЛЕВИЦЬКИХ і САВОЙКІВ.

З глибоким смутком ділимося вісткою з членами комітету Коломиян, друзями і знайомими, що 27-го листопада 1995 р. відійшов у вічність на 74-му році життя наш дорогий земляк

**бл. п.**
**д-р мед.**
**БОГДАН СІЛЕЦЬКИЙ**

Основник і заслужений член Комітету Коломиян, довголітній голова Ділового комітету і член Редакційної колегії збірника „Коломия і Коломийщина".

Опечаленій родині покійного складаємо найглибші вислови співчуття.

УПРАВА КОМІТЕТУ КОЛОМИЯН

# У Києві відзначено 5-ту річницю студентського голодування

17-го жовтня у Києві, в колишньому будинку УЦ-Ради молодечі й студентські організації столиці та „Смолоскип" влаштували відзначення 5-ої річниці студентського голодування (жовтень, 1990 року), яке стало справжньою перемогою демократії в Україні.

Вже давно колишній будинок УЦР не бачив такої кількости студентської молоді зібраної разом з колишніми учасниками студентського голодування, політичними діячами, письменниками, депутатами Верховної і Міської рад. Понад 600 учасників заповнили залю, бальконі і коридори будинку. Внизу, при вході, лунали українські патріотичні пісні.

Ведучим відзначення був Олесь Доній, колишній лідер студентського голодування. На вечорі виступили учасники голодування Т. Карпало, Л. Шара, Д. Автономов, народна артистка України Н. Крюкова та співачка М. Бурлака. Крім них виступали: колишній президент України Л. Кравчук, який в той час був головою Верховної Ради і головним опонентом голодування, директор Видавництва „Смолоскип" О. Зінкевич, кандидат на президента України, депутат Верховної Ради В. Лановий, І. Драч, автор книжки про молодь 90-их років „Справа чести" М. Розумний, проф. А. Погрібний.

Л. Кравчук у своєму виступі визнав, що студентське голодування було в той час „поштовхом" для його „власного вибору". Т. Корпало закликав молодь бути готовою і „надалі боротися за Україну, коли буде в цьому потреба". О. Зінкевич назвав молодь „чудом нашої дійсности" — творча молодь з'явилася і активно працює та навчається в час сучасної безнадії і безперспективности.

Вечір закінчився прийняттям, в якому взяло участь понад 400 осіб.

**УІС „Смолоскип"**



## Відбиванкові першості УСЦАК 1996 року

Нюарк. — Згідно з уповноваженням Проводу УСЦАК, чергові річні відбиванкові першості Української Спортової Централі Америки і Канади відбудуться в суботу 27-го квітня 1996 року в м. Йонкерс, Ню Йорк. Господарем цих престижевих першостей буде СК СУМ „Крилаті", Йонкерс, Н.Й. Традиційно у відбиванковому чемпіонаті УСЦАК беруть участь українські жіночі й чоловічі дружини з різних міст Америки і Канади. Свого часу були, і цілком можливо, знову будуть учасниками у цьому турнірі дружини юнацтва, якщо, звісно, зголоситься відповідне число юнацьких дружин.

Попередній відбиванковий турнір пройшов 28-го травня 1994 року в м. Торонто, Канада, в якому звання чемпіонів здобули: УСВТ „Чорноморська Січ", Нюарк, в жіночій дивізії, і УСО „Тризуб", Філядельфія, в чоловічій.

Турнір організує і ним завідуватиме ланкова відбиванки УСЦАК Оксана Лотоцька. По закінченні ігор турніру в Домі Молоді м. Йонкерс відбудуться турнірові бенкет і танцювальна забава, в часі яких переможцям будуть вручені нагороди. Офіційний „Обіжник" Управи відбиванкової ланки, в якому будуть подані докладні інформації про цей турнір, невдовзі буде висланий до всіх діючих українських спортових осередків, які є членами УСЦАК. Участь у чемпіонаті УСЦАК можуть брати дружини, спортові осередки чи молодечі організації, які мають вирівняні членські вкладки УСЦАК до 1995 року включно.

Спортові осередки, які досі не були членами УСЦАК, можуть оформити своє членство кореспонденційно під адресою: USCAK, 680 Sanford Ave., Newark, NJ 07106.

У справах турніру і забезпечення для одержання „Обіжника" слід звертатися до: Miss Oksana Lotocki, 144 Stone Ave., Yonkers, NY 10701.

# СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

### УСК Ню Йорк — „Ґочі" С. К. 0:0

В неділю, 19-го листопада, перша дружина УСК відбула чергові змагання за чемпіонат І-ї дивізії Космополітальної футбольної ліги Ню Йорку, яку закінчила „сухим" вислідом — 0:0. В цій зустрічі наші футболісти показали гарну й змістовну гри, мали ініціятиву, але напад не зумів здобути хоч би одного переможного ґоля. Вправді цим разом напад УСК-у був ослаблений браком його чільних снайперів: Я. Турка, Р. Гупала і Т. Назмі, які з різних причин не змогли взяти участи в цій зустрічі. Склад УСК-у був: Р. Джеанті, Г. Добровський, Ю. Греб, Т. Дімітрі, Б. Перре, Дж. Бабтіска, К. Нето, С. Максименко, А. Фарія, А. Савелєв, Я. Тазі, А. Матритів. Провідник і тренер Стефан Коваленко.

Резерва дрижини УСК-у перемогла резервістів „Ґотчі" високим вислідом 6:1.

**С.К.**

### УСВТ „Ч. Січ" (жінки) — Морріс Страйкерс (жінки) — 2:0
### УСВТ „Ч. Січ" (жінки) — Спортсфрендс В.С.К. — 9:2

У двох чергових змаганнях за чемпіонат вищої футбольної дивізії ліги Ґарден Стейт, Ню Джерзі, „Ч. Січ" здобула 6 точок, завдяки яким зміцнила свою позицію лідера дивізії.

В неділю, 12-го листопада, наша дружина здобула три точки воковером, після того як суперниці клюбу „Страйкерс" з м. Морріс не з'явилися на змагання. В неділю, 19-го листопада, дружина „Ч. Січі" зустріла у себе вдома жіночу дружину німецького клюбу „Спортфрендс" з Пасейку, яку розгромила високим вислідом — 9:2. Вже до перерви наші футболістки вели — 5:1, завдяки Л. Дафій, що здобула — 3 ґолі, та Дж. Мілер — 2. В другій половині „Ч. Січ" дальше домінувала в грі і чергові ґолі здобули: Х. Алуета — 2, Дж. Мокрій та граюча тренерка С. Мальоні.

**Показник табелі ігор після 8-ої рунди змагань:**

| | точки | ґолі |
|---|---|---|
| 1. УСВТ „Ч. Січ" | 19 | 44:6 |
| 2. Пенінсуля Азтекс | 18 | 32:9 |
| 3. Томкетс В.С.К. | 14 | 24:21 |
| 4. Гейзлет В.С.К. | 13 | 26:12 |
| 5. Флеймс В.С.К. | 13 | 27:6 |
| 6. С.І. Сторм | 6 | 6:32 |
| 7. Морріс Страйкерс | 1 | 10:36 |
| 8. Спортфрендс В.С.К. | 1 | 8:51 |

### Дружина юначок „Ч. Січі" в футбольному сезоні 1995-96

Футбольна дружина юначок „Ч. Січі" у віковій групі до 18 років розпочала підготову до виступів у зимових місяцях в закритих залях і весною в 1-й дивізії Юнацької Ліги Ню Джерзі „Ліптон". Провідницею дружини є Ґ. Вислоцька, тренерами — Михайло Паливода і Саманта Мальоні.

В біжучому футбольному сезоні ця дружина юначок виступатиме в такому складі: Д. Бренен, С. Дубанович, Дж. Кастільо, А. Гординська, Н. Гординська, Л. Лопез, Є. Меланда, Є. Мур, Є. Олесницька, Ч. Паласьо, О. Паливода, К. Смук, М. Равело. Майже половина цих юначок є вихованками Спортової Школи „Ч. Січі".

### З виступів українських фіґуристів

В останніх тижнях на льодових аренах ЗСА і Канади відбулося ряд різнородних змагань, так професійних, як і аматорів-фіґуристів, у тому числі й українських. Якщо беремо під увагу професіоналів, то в цих компетиціях тепер постійно виступають Оксана Баюл і Віктор Петренко. В останньому виступі у Ванкувері, Канада, між найкращими фіґуристами світу обидвоє українців зайняли другі місця і були нагороджені сумою по 160,000 дол. Перші місця судді присудили Кристі Ямаґучі в жіночій ґрупі і Браєнові Бойтано в чоловічій. Обидвоє дістали нагороди по 200,000 дол. В чергових етапах змагань „Ґрен Прі", що проходили в Дітройті та „Скейт Кенада" в Сейнт Джанс, Канада, найкращого успіху добилася танцювальна пара фіґуристів України Ігор Ярошенко й Ірина Романова, які зайняли третє місце після кандців Ші-Лі Борн — Віктор Крац і французів М. Анисима і Г. Пейзера. В групі чоловіків першим вийшов Алєксєй Урманов з Росії, другим Алєксєй Шмеркін, уродженець Одеси, котрий репрезентує Ізраїль, і третім француз Ерик Мийо. Шостим і сьомим, відповідно, закінчили українці В'ячеслав Загороднюк і Дмитро Дмитренко.

В жіночій групі першу нагороду (30,000 дол.) здобула 15-річна американка, Мішел Кван, другою вийшла японка Ганає Йокоя, третьою канадка Жозе Швінар. Серія змагань „Ґрен Прі" продовжуватиметься весною 1996 року в Парижі, Франція.

**(от)**